

DEFINIREA BINELUI ȘI A RĂULUI – BAZA DEMNITĂȚII UMANE ȘI A LIBERTĂȚII RELIGIOASE

Dr. Luca-Samuel LEONTE

*Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus” din București
samileonte@yahoo.com*

Abstract: Human Dignity and Religious Freedom Relies on Defining Good and Evil

Dignity and freedom are two concepts defined and redefined by societies and individuals according to their points of view on sociology, morality, anthropology, religion, personal needs or preferences. In this article the author presents the concept of human dignity and religious freedom from a theological or biblical point of view, asserting that defining good and evil from a Judeo-Christian perspective is essential for the wellbeing of a society. In the first part of the article the author presents a general view on the way the society defined and threatened human rights and religious freedom in the last five decades. In the second part of the article the author presents a theological argumentation for the necessity of applying a Judeo-Christian point of view in matter of human dignity and religious freedom.

Keywords: Human Dignity, Religious Freedom, Creation, Good, Evil

Introducere

Atât demnitatea umană, cât și libertatea religioasă¹, ca drepturi fundamentale ale ființei umane, sunt definite de fiecare generație în funcție de concepția despre bine și rău a majorității indivizilor unei societăți sau a conducătorilor. În cadrul acestui articol autorul prezintă demnitatea umană și libertate religioasă prin prisma concepției despre bine și rău din

1 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Religious liberty – a natural human right”, In *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Editions IARSIC, Les Arsc, France, 2015, pp.595-608.

perspectivă iudeo-creștină. Teologia biblică prezintă omul atât ca beneficiar al demnității oferite de Dumnezeu prin creație cât și ca ființă liberă, capabilă și responsabilă asupra deciziilor legate de conștiința sa. Folosind argumentele biblice și teologice autorul își prezintă teza demonstrând necesitatea unui standard stabil și demn. Demnitatea umană are nevoie de un standard², altfel ea nu-și poate găsi nici locul, nici valoarea. Standardul demnității umane este dat de Creatorul omului și al universului. Orice alt standard în afara celui oferit de divinitate afectează negativ demnitatea umană și libertatea religioasă a omului.

Concepția de demnitate umană și libertate religioasă și aplicarea ei

Demnitatea umană și libertatea religioasă, la nivel mondial, au trecut și încă trec prin procese de definire și redefinire, datorită fie concepțiilor de bine și rău ale conducătorilor, acolo unde poporul este oprimat, fie concepțiilor de bine și rău ale societății, acolo unde există libertate de exprimare, așa cum se găsește la popoarele care susțin ideile democratice. Societatea actuală, postmodernă și seculară, în special cea europeană și nord-americană, are tendințe individualiste, multiculturaliste și globaliste. Într-o astfel de societate, ideea de demnitate umană și libertate religioasă este redefinită continuu de către noile idei aduse de indivizii care se bucură de libertate și includere în societate.

Astăzi, tendința societății moderne este de a oferi atâta libertate încât fiecare individ este împins de sistem și forțat să-și facă propriile definiții și reguli de manifestare a demnității și libertății religioase. Surprinzător, aceeași societate pedepsește dur pe oricine nu respectă definiția de demnitate sau libertate a celorlalte persoane. Societatea a ajuns să permită teoretic aproape orice și să pedepsească foarte dur pe oricine nu respectă sau nu este de acord cu alt individ. Teoretic, individul modern are voie să gândească orice și să se manifeste cum vrea atâta vreme cât nu deranjează pe nimeni. Ideea de libertate religioasă este văzută bine doar dacă omul religios nu se manifestă în public sau nu influențează pe nimeni. În mod practic individul societății postmoderne poate spune orice, poate să se îmbrace cum dorește, cât sau dacă dorește și poate să creadă

2 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Plea for Human Dignity”, In *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, Volume 1, pp. 29-43.

orice atâta vreme cât nu deranjează confortul celor din jur. În momentul când apare un conflict ideologic societatea pedepsește dur pe cel care a încercat să influențeze pe celălalt individ. Pr. conf. univ. dr. Nicolae-Răzi van Stan, atrage atenția asupra pericolului libertății de exprimare fără repere morale afirmând că „în numele demnității și al libertății s-a ajuns să se dea naștere la o serie de demnități și libertăți individuale, care, fără să mai aibă o arie de definire și de manifestare, au oscilat în mod haotic în sfera indefinitului abstractizat”.³ Atâta vreme cât fiecare individ vine cu propria concepție despre bine și rău societatea în care se manifestă nestingherit nu poate să aibă parte decât de haos, căci fiecare persoană își formează propriile reguli conform preferințelor, dorințelor, convingerilor sau slăbiciunilor personale.

Ideea de slăbiciune umană sau alegere greșită în societatea postmodernă este subiect tabu. Pentru eșecurile personale omul postmodern are tendința de a da vina pe oricine sau orice altceva în afară de sine. Într-o asemenea stare prima reacție în caz de criză personală este să lupte împotriva vinovatului. În modul acesta, pentru nereușitele personale vinovat poate fi guvernul, sistemul social sau educațional, părinții, vecinii, colegii sau oamenii religioși. Iresponsabilitatea, egocentrismul, individualismul și relativismul sunt combinația perfectă pentru o societate dezzechilibrată. Din păcate realitatea confirmă faptul că o societate care nu are un etalon de referință comportamentală valoros, așa cum este cel iudeo-creștin poate să ajungă la autodistrugere.

Desigur sunt și alte sisteme sociale, care cel puțin la prima vedere par funcționale și benefice, dar care, în urma analizei rezultatelor generale, se descalifică singure din punct de vedere al demnității și libertății umane. În țările unde există dictatură politică, militară sau religioasă, indivizii sunt forțați să se supună unei reguli de comportament. Într-o asemenea societate de obicei există o ordine impusă în detrimentul respectului și libertății. Spre deosebire de țările democratice, unde demnitatea umană și libertatea religioasă sunt apreciate, în țările unde există dictatură, regula socială, fie ea politică, militară sau religioasă, nu este propusă ci impusă. Dictatorul sau regimul dictatorial spune ce este bine și ce este rău, iar de cele mai multe ori binele înseamnă supunere oarbă iar răul înseamnă nesupunere la sistemul impus. Creștinismul și modelul iudeo-creștin în general este valoros deoarece propune modele comportamentale nu le

³ N. R. Stan (ed), *Demnitatea și libertatea persoanei umane: abordare interdisciplinară*, Craiova, Universitaria, 2006, p. 17.

impune, respectând demnitatea și libertatea religioasă a individului. Pentru ilustrarea celor afirmate anterior se poate discuta exemplul României și al românilor din ultimele două-trei generații.

Concepția de demnitate umană și libertate religioasă în România s-a schimbat radical în ultimele cinci decenii. În vremea comunistă partidul și elitele conducătoare încercau să elimine ideea de demnitate umană prin înlocuirea ei cu mentalitatea de funcționalitate. Dacă o persoană doare să facă sau să îi fie bine, trebuia să învețe neapărat că individul conta doar în cadrul colectivului din care făcea parte și era evaluat în funcție de aportul său la binele general sau la promovarea ideilor comuniste. Demnitatea fiecărei persoane era evaluată în funcție de rolul pe care fiecare individ îl avea în cadrul organizațiilor Partidului Comunist Român. Prin introducerea ideii de colectivitate demnitatea umană era redusă la îndeplinirea sarcinilor de serviciu în cadrul colectivității. Dacă individul nu se supunea regulilor propuse de conducere avea să cunoască ce este „rău din punct de vedere comunist” prin primirea diferitelor pedepse sau chiar prin aplicarea pedepsei capitale. Într-o astfel de societate demnitatea individuală trebuia să se încadreze în standardele dictate de conducerea țării, adică aceea de supus ascultător al sistemului politic. Comuniștii obișnuiau să premieze pe cei care își aduceau aportul la binele comun și să pedepsească pe oricine încerca să se dezvolte pe plan individual. Într-un asemenea context de constrângere a drepturilor personale, libertatea religioasă era permisă doar dacă nu deranja sistemul conducător. Citirea cărților sau ascultarea emisiunilor radio din afara țării era interzisă și pedepsită dur. Atât celor care manifestau interese deosebite pentru religie cât și celor care nu se supuneau în totalitate sistemului comunist li se interzice dreptul la studii universitare și li se impunea slujbele cele mai grele cu putință, așa cum a fost cazul bine-cunoscut al muncii la canalul Dunăre-Marea Neagră. Toți românii care au trăit în vremea comunismului cunosc faptul că majoritatea muncitorilor folosiți la acest proiect erau fie deținuți politici sau intelectuali nesupuși sistemului, fie aparținători ai minorităților etnice sau religioase din perioada comunistă.

Pe vremea aceea oamenii se temeau ca nu cumva să fie ascultați de agenții securității și să fie pedepsiți cu închisoare sau cu muncă silnică. Groaza de a nu fi auzit sau pârât de către cineva la securitate era semănată chiar și în mințile copiilor. În societate circulau tot felul de zvonuri despre microfoanele ascunse ale securității prin care ai fi putut fi ascultat și pedepsit. În perioada 16-25 decembrie 1989, zile în care protestatarii

luptau în diferite moduri împotriva regimului comunist din România, doi adolescenți, dintre care unul este autorul acestui articol, au descoperit un pisoai în jurul locuinței lor. Din cauza evenimentelor din țară și pe fondul fricii generale de a nu fi ascultați și reperați de securitate, cei doi adolescenți se temeau să ia acasă pisoaiul, temându-se ca nu cumva să fie trimis de securitate, și să aibă microfoane ascunse. Familia acelor adolescenți, ca și majoritatea familiilor din România la acea vreme, își învățase copiii că „paza bună trece primejdia rea”. Copiii trebuiau să fie foarte atenți să nu spună nicio vorba rea de regimul comunist în afara căminului lor. Doar un mic procent dintre așa-numiții „dușmani ai poporului” au avut șansa să fie expulzați din țară. Bun și demn era doar individul care slujea intereselor partidului comunist și liber era doar cel care știa să tacă și să slujească sistemul.

Perioada de libertate apărută după revoluția din 1989 a fost valorificată de unele persoane și neglijată sau înțeleasă greșit de altele. Dacă în vremea comunistă libertatea era îngrădită, imediat după căderea cortinei de fier multe persoane au beneficiat sau valorificat dreptul lor de a studia sau de a-și manifesta libertatea religioasă în toate modurile posibile. La începutul acestei perioade mulți români au crezut că pot face orice și oricum. De data aceasta libertatea religioasă a avut de câștigat în detrimentul demnității umane, căci individul liber a avut tendința de a uita de orice regulă comportamentală, fiind influențat puternic de mass-media. În manifestarea dezlănțuită a libertății de exprimare și comportament unor români le-a rămas doar o singură regula, aceea că „nu mai există nicio regulă”. Reglementările ulterioare au încercat continuu să impună noi reguli de comportament, dar și de libertate.

Astăzi românii se bucură de libertate religioasă, de educație neîngrădită și de respect individual și apreciere. Totuși, în ultimii ani, România, sub influența altor state europene și a unor ONG-uri, a demonstrat o tendință accentuată de secularizare manifestată prin limitarea libertăților religioase în favoarea dezlănțuirii drepturilor individuale de orice natură, alta decât cea religioasă. În felul acesta, se observă o tendință de a respecta în mod selectiv libertatea religioasă și demnitatea umană, conform unor ideologii îmbrățișate de o parte dintre persoanele cu influență la nivel înalt. Astăzi, valorile iudeo-creștine pe care s-a clădit poporul român sunt ridiculizate de unii și chiar anatimizate de alții. La modul general, societatea românească, alături de multe ale societății democratice, demonstrează

o deschidere foarte mare la tot ce e nou și de abandonare a principiilor și regulilor probate, pe care a fost clădită și a funcționat societatea de multe veacuri. Multe dintre principiile de bază ale democrației au fost clădite pe ideile oferite de morala iudeo-creștină și își au rădăcinile în Sfânta Scriptură. Prin eliminarea standardelor morale oferite de principiile iudeo-creștine, și prin accentuarea exagerată a individualismului și relativismului, cel puțin teoretic, este introdusă în mintea oamenilor confuzia între ce este bine și ce este rău. Unde se va ajunge oare prin eliminarea principiilor morale creștine? Pentru demonstrarea importanței menținerii în societatea a principiilor morale iudeo-creștine se va dezbate în continuare ideea de bine și cea de rău în cadrul teologiei iudeo-creștine.

Conceptul de „bine și rău” în Sfânta Scriptură și literatura creștină

Din punct de vedere iudeo-creștin, concept în care se încadrează și autorul acestui articol, Creatorul universului, adică Dumnezeu, a creat lumea cu tot ce cuprinde ea. Biblia afirmă că „la început Dumnezeu a creat lumea (Geneza 1:1). Crearea lumii de către Dumnezeu implică pe de o parte că acest Creator este foarte inteligent și demn de urmat în toate sfaturile sale, iar pe de altă parte direcționează omul să caute răspuns la toate problemele și întrebările dor la cel ce a trasat design-ul acestei lumi. Orice om ar trebui să țină seamă de faptul că pământul cu tot ce conține el aparține lui Dumnezeu (Psalmul 24:1), iar regulile de folosință și exploatare ar trebui să fie căutate în directivele date de Creator. Prin creație Dumnezeu a demonstrat că nu este adept al haosului ci al disciplinei și al bunei funcționări. De asemenea, în caz că această lume uimește prin complexitatea și frumusețea ei, orice persoană ar trebui să își dea seama de anumite trăsături ale Creatorului, privind și analizând creația sa „În adevăr, însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți” (Romani 1:20). Ca principiu general se poate concluziona că Scriptura îndemna la respect, atât pentru Creator cât și pentru tot ce a creat El și la imitarea atitudinii Sale.

În ziua a șasea Dumnezeu a creat omul în care a pus anumite caracteristici ale divinității „Apoi Dumnezeu a zis: Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră” (Geneza 1:26). Crearea omului

conform chipului sau imaginii divine, după explicația teologului S.B. Ferguson, are de a face cu ideea de statuie sau reprezentare plastică, iar „asemănarea” descrie două caracteristici ale chipului: „1. limitarea – omul nu este identic cu Dumnezeu; și 2. extinderea – omul este de fapt o reflecție a lui Dumnezeu însuși, și trebuie să trăiască ca analogia lui creată.”⁴ Conceptul teologic care descrie faptul că omul a fost creat cu anumite trăsături divine se numește *Imago Dei* și este folosit în exclusivitate pentru ființa umană. „Faptul că ființa umană poartă în mod unic imaginea lui Dumnezeu este un concept biblic fundamental – cu menționarea faptului că această imagine este mânjită de păcat și că poate fi restaurată prin intervenția divină salvatoare.”⁵ Demnitatea umană este valoroasă deoarece statutul de om a fost dat de Dumnezeu însuși, creatorul. „În Biblie, cosmosul a fost creat de Dumnezeu și organizat în folosul oamenilor pe care Dumnezeu i-a conceput ca piesă centrală a creației Sale.”⁶ Dacă omenii, în alegerile și atitudinile lor, ar ține seamă de principiile izvorâte din *Imago Dei* respectarea omului în ce privește demnitatea și libertatea nu ar mai crea probleme. Omul nu este identic cu Dumnezeu, de aceea nu trebuie să își asume rolul de Dumnezeu încercând să treacă peste limitele stabilite de Creator. Unul dintre cele mai des întâlnite abuzuri în această privință este cel de poziție sau de putere. Peroanele care se cred mai mari decât sunt, de obicei abuzează libertatea de exprimare și chiar de convingere a persoanelor din subordine sau pe care le sechestrează. Dumnezeu nu a abuzat omul ci i-a oferit libertate de alegere cu toate riscurile care au decurs din acel act. Dumnezeu a respectat personalitatea umană și dreptul la alegere și așa trebuie să facă toate ființele create după imaginea sa. Omul creat de Dumnezeu are demnitate și drept la libertate de alegere și nu trebuie nici constrâns nici abuzat în aceste privințe. Cât privește problemele care apar în viața indivizilor Biblia amintește faptul că ființa umană este sub influența păcatului și că are nevoie de ajutor „căci toți au păcătuit” iar lumea „zace în cel rău” (Romani 3:23, 1 Ioan 5:19). Pentru că nu exista altă soluție pentru rezolvarea problemelor de natură spirituală ale omului Dumnezeu însuși s-a întrupat și a venit pe acest

4 S. B. Ferguson, „Image of God”, In *New Dictionary of Theology*, Leicester, Inter-Varsity Press, 1998, p. 328.

5 C. F. H. Henry, „Image of God”, In *Evangelical Dictionary of Theology* (sec. ed.), Grand Rapids Michigan, Paternoster, 2001, p.591.

6 John H. Walton, Victor H. Matthews, Mark W. Chavalas, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, Oradea, Casa Cărții, 2016, p.29.

pământ în persoana Mântuitorului Isus pentru rezolvarea situației (Filipeni 2:1). Despre putere lui Dumnezeu de a crea lumea în comparație cu puterea de a slava ființa umană de consecințele neascultării teologul John Phillips afirmă că „Biblia este o carte a mântuirii. Nu prezenta nicio greutate pentru Dumnezeu să creeze; pentru a crea, El trebuia doar să poruncească. Dar ca să mântuiască, El trebuia să sufere.”⁷ Orice individ are nevoie să învețe de la Creator că ființa umană este atât de demnă în sine însăși încât merită orice efort pentru salvarea ei. Dacă acest principiu ar fi trecut pe lista de lucruri valoroase ale fiecărei persoane probabil nu ar mai fi așa mulți care ar milita pentru avort, eutanasiu, pedeapsă capitală, injecții leale, sterilizarea oamenilor săraci sau pentru eliminarea minorităților etnice sau religioase.

Demnitatea este oferită de Dumnezeu prin creație atât bărbatului cât și femeii „Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut” (Geneza 1:27). Femeia nu este inferioară ci deosebită, și creată cu scopul de a completa lipsurile bărbatului, iar bărbatul la rândul său este menit a completa lipsurile femeii. Ca o familie să aibă tot ce are nevoie pentru a se dezvolta este nevoie de neapărată atât de abilitățile date femeii cât și de cele date bărbatului. Creșterea copiilor în alte situații decât cea menționată anterior duce la anumite carențe în viața noilor membri. Ideea de familie formată dintre un bărbat și o femeie este introdusă de Dumnezeu prin menționarea faptului că starea de singurătate a lui Adam nu era bună pentru sine. Adam a învățat că „binele”, în ce privea nevoia sa de bine personal cât și de îndeplinire cu succes a responsabilităților trasate de Dumnezeu, era să formeze o pereche potrivită cu cineva asemănător cu el. Femeia a fost creată ca pereche potrivită pentru bărbatul Adam. „Domnul Dumnezeu a zis: „Nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el” (Geneza 2:18).

După crearea Evei Dumnezeu îi prezintă lui Adam modul bun în care trebuie să se desfășoare căsătoria. În ce privește apartenența la o familie Adam și Eva au făcut excepție, fiind creați direct de Dumnezeu, însă ei aveau să învețe despre nevoile intime, despre nașterea și creșterea copiilor și despre cum era bine să gândească despre căsătoria viitoarelor generații de urmași ce aveau să rezulte din căsătoria lor, despre modul în care aveau să relaționeze cu propriii lor copii ce aveau să formeze alte

7 John Phillips, *Comentariu asupra Genezei*, București, Editura Stephanus., 1992, p. 23.

familiei „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, și se va lipi de nevasta sa și se vor face un singur trup (Geneza 2:24).

Femeile au fost multă vreme abuzate și discriminate și încă sunt în această stare în multe părți ale lumii. Imboldul dat de Mișcarea feministă, care la începuturile ei a avut un scop bun, acela de a repune femeia în drepturile care i se cuveneau, a degenerat pe parcurs prin a încercarea unor femei să afirme egalitate nu doar în drepturi ci și în aptitudini și posibilități între bărbat și femeie. Dacă oamenii nu rămân la ordinea și scopul creației abuzurile pot apărea la oricare dintre cele două părți. Cine dorește să-și păstreze demnitatea trebuie să țină seama de Creator și de scopul trasat de el în creație. Din punct de vedere al aptitudinilor există și vor exista diferențe majore între bărbați și femei, mai ales acelea care țin de construcția fizică „În adevăr, nu bărbatul a fost luat din femeie, ci femeia din bărbat; și nu bărbatul a fost făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat” (1 Corinteni 11:8,9). Din punct de vedere valoric femeia și bărbatul sunt egali în fața lui Dumnezeu „Totuși, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, Căci, dacă femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul prin femeie, și toate sunt de la Dumnezeu (1 Corinteni 11:11,12).

Dumnezeu a garantat omului statutul de ființă demnă, prin trasarea unor sarcini cu responsabilitate deosebită. „Dumnezeu i-a binecuvântat și Dumnezeu le-a zis: „Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care se mișcă pe pământ” (Geneza 1:28).

Deoarece omul fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, el este rege peste natură. El conduce lumea pentru Dumnezeu.⁸ Ideea subliniată de exegetul Wenham scoate în evidență responsabilitatea omului de a folosi toate binecuvântările lui Dumnezeu, de a le păzi și de a le multiplica. Responsabilitatea de a se multiplica pe sine trebuie înțeleasă în termenii lui Dumnezeu, adică în cadrul familie formate dintre un bărbat și o femeie și cu respect și responsabilitate pentru fiecare urmaș. Supunerea și stăpânirea peste viețuitoarele pământului nu a fost intenționată pentru abuz ci pentru dezvoltarea fiecărei specii în parte. Ideea de responsabilitate în a supune pământul este detaliată de Dumnezeu prin trasarea sarcinii de a lucra pământul și a-l păzii. „Domnul Dumnezeu a

8 Gordon J. Wenham, *Word Biblical Commentary – Genesis 1-15*, Waco, Texas, Word Books Publisher, 1987, p. 33.

luat pe om și l-a așezat în grădina Edenului, ca s-o lucreze și s-o păzească” (Geneza 2:15). Atât animalele, pești și păsările cât și pământul intrau în responsabilitatea omului de a fi tratate cu demnitate, așa cum și omul se bucura de respect și încredere din partea Creatorului. Fiecare făptură trebuia ajutată să își îndeplinească menirea indicată de Dumnezeu.

La sfârșitul celei de a șasea zi a creației Dumnezeu concluzionat că toate „erau foarte bune” (Geneza 1:31). Aceasta este primul loc unde apare conceptul de „bine” în Biblie. Evaluarea făcută de Dumnezeu creației până la momentul acela ar trebui să fie destul de motivantă pentru toți oamenii. Cine dorește binele pentru șine, pentru aproapele sau pentru societate ar trebui să încerce mai întâi să înțeleagă instrucțiunile de folosire puse la dispoziție de Creator, adică Biblia.

Idea de rivalitate între „bine și rău” apare pentru prima dată în cadrul interdicției date de Dumnezeu omului, aceea de a nu mânca din „pomul cunoștinței binelui și răului” cu mențiunea că în ziua în care va mânca „va muri negreșit” (Geneza 2:6,7). Lucrul acesta a avut loc prin șiretenia și înșelăciunea lui Satan. Omul a fost nevoit să învețe că libertatea oferită de Dumnezeu creează și responsabilitate, iar eșecul în materie de responsabilitate poate duce la autodistrugere. John Phillips explică strategia de ispitirea Evei și a lui Adam de către Satan pe baza inversării ordinii și a abilităților primite. Dumnezeu dorise ca Adam să fie conducătorul responsabil al familiei, de aceea pe lângă trăsăturile fizice îl înzestrase cu intelect stabil și rațional. Pe Eva o făcuse delicată și foarte sensibilă. Desigur și Adam avea sensibilitate și Eva avea rațiune, dar nu erau destinate acelorași scopuri. Satan a abordat-o pe Eva antrenând-o într-o discuție intelectuală cu privire la ce era bine și ce era rău. Pe parcursul ispitirii Satan a folosit mai întâi îndoiala „a zis Dumnezeu cu adevărat”, apoi tăgăduirea „nu veți muri” și la urmă amăgirea „veți fi ca Dumnezeu”. Satan pusese în minte Evei aceeași dorință pe care o avusese și el în momentul când dintr-un înger deosebit ajunsese Satan: ideea de a fi ca Dumnezeu. Pe Adam nu l-a ispitit direct ci a folosit-o pe Eva să facă această slujbă, cu alte cuvinte a transformat păcătosul în ispititor.⁹ Prin Eva, Satan a reușit să îl ispitească pe Adam în domeniul emoțiilor sale, și planul i-a reușit. Din momentul ispitirii inițiale și până astăzi Satana a continuat să ispitească femeile și bărbații în același fel și de foarte multe ori a reușit. Demnitatea umană a fost mârjnită de păcat, dar nu distrusă.

⁹ John, Phillips, *Comentariu asupra Genezei*, București, Editura Stephanus, 1992, pp. 42-45.

Ieremia Rusu afirmă că „păcatul are consecințe groaznice, care afectează relația omului cu Dumnezeu”, afectează ființa umană, afectează relațiile inter-umane și chiar natura.¹⁰ Dumnezeu a iubit omul și, după ce acesta a păcătuit, Creatorul a făcut un plan de reabilitare prin întruparea Domnului Isus Hristos, așa cum s-a demonstrat anterior.

Concluzii

Redefinirea conceptului de „bine și rău” de către fiecare generație sau individ conform nevoilor, preferințelor, poftelor sau slăbiciunilor este foarte periculoasă, conducând de cele mai multe ori la haos social sau la abuzuri asupra personalității individului oprimat. Modelul iudeo-creștin prezintă și demonstrează niște principii stabile, practice, eficiente, nealterate și probate în timp. Prin aplicarea principiilor prezentate de teologia biblică, omul atât ca beneficiar al demnității oferite de Dumnezeu prin creație cât și ca ființă liberă, poate lua decizii demne și responsabile, conform statutului său și a conștiinței sale libere. Prin folosirea conceptelor biblice s-a explicat și argumentat necesitatea unui standard stabil și demn așa cum este cel conferit de Dumnezeu prin creație. Standardul demnității umane este dat de Creatorul omului și al universului. Orice alt standard în afara celui oferit de divinitate afectează negativ demnitatea umană și libertatea religioasă a omului.

Bibliografie

- ✦ Ferguson, S.B., „Image of God”, In *New Dictionary of Theology*. Leicester, Inter-Varsity Press, 1998.
- ✦ Grudem, Wayne, *Systematic Theology*. Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House, 1994.
- ✦ Henry, C. F. H., „Image of God”, In *Evangelical Dictionary of Theology* (sec. ed.). Grand-Rapids, Michigan, Paternoster, 2001.
- ✦ Packer, J.I., *Knowing God*. Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press, 1973.
- ✦ Phillips, John, *Comentariu asupra Genezei*, București, Editura Stephanus, 1992.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Religious liberty – a natural human right”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu,

¹⁰ Ieremia Rusu, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelia*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2015, pp. 151-152.

Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Editions IARSIC, Les Arsc, France, 2015, pp.595-608.

- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Plea for Human Dignity”, In *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, Volume 1, pp. 29-43.
- ✦ Rusu, Ieremia, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelie*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint, 2015.
- ✦ Stan, Nicolae-Răzvan, *Demnitatea și libertatea persoanei umane: abordare interdisciplinară*, Craiova, Universitaria, 2006.
- ✦ Walton John H., Matthews Victor H., Chavalas Mark W, (2016), *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, Oradea, Casa Cărții, 2016.
- ✦ Wenham, Gordon J., *Word Biblical Commentary – Genesis 1-15*, Waco, Texas, Word Books Publisher, 1987.